

HABERLER: YURT DIŐI

V. Uluslararası Madencilik Kongresi

Geleneksel olarak her iki yılda bir toplanmakta olan Uluslararası Madencilik kongrelerinin beşincisi, bu yıl (10-22 Temmuz 1967) tarihleri arasında, Moskova'da toplanmıştır. Bu kongreye memleketimizi temsilen üç kişilik bir heyet iştirak etmiştir.

Maden endüstrisinin ve işletmeciliğinin her branşını ilgilendiren bu kongrenin ana teması Madencilik Endüstrisinde Son Teknik Gelişmeler olup, kongrede Fransızca, İngilizce, Almanca ve Rusça resmî lisan olarak kullanılmıştır. Bütün konuşmalar, bu lisanlardan biriyle yapılmış olup, simültane tercüme tertibatıyla aynı anda diğer üç lisana çevrilmiştir.

Beşinci Uluslararası Madencilik Kongresi, 10 Temmuz 1967 günü, Moskova'da «Kremlin Kongre Sarayı» nda, 6000 i aşkın delege ve davetlinin katıldığı bir törenle açılmıştır.

Kongrenin bütün teknik oturumları, Moskova'daki (Lomonosov Devlet Üniversitesi) nin büyük tören salonunda yapılmıştır. Altı gün süren kongre çalışmalarında, gitgide artan ilgi dolayısıyla sunulan 65 adet tebliğden zaman gözönüne alınarak ancak 57 si programa alınmış ve yüzlerce entervansiyon yapılmıştır. Bu tebliğlerde en son bilimsel ve teknik araştırma, maden.- işletme metodlarında gelişme ve rasyonel programlama konularına geniş ölçüde yer verilmiştir.

Sovyetler Birliği, kongreye 7 adet ulusal tebliğ ; Birleşik Amerika, 5 ; İngiltere ve Batı Almanya, 4 er ; Polonya, Fransa, Doğu Almanya, Çekoslovakya ve Japonya, 3 er ; Kanada, Bulgaristan, Hindistan, İsveç ve Güney Afrika Birliği, 2 şer ; Yugoslavya, Romanya, Macaristan, Avusturya, İspanya, Belçika, İtalya, Avustralya ve. Hollanda ise birer tebliğ ile katılmışlardır.

Kongreye sunulan tebliğler aşağıdaki belli başlı kategorilerde toplanmış idiler :

- A. — Maden endüstrisinde plânlama, programlama, işletme organizasyonu ve ekonomi ;
- B. — Açık işletmelerde yeni teknikler ;
- C. — Derin işletmelerde uygulanan son metodlar ;

D. — Yeraltı maden işletmeciliğinde geliştirilen mekanizasyon ve otomasyon usulleri ;

E. — Maden kaynaklarını değerlendirme ;

F. — Madencilikte , kullanılan ekipman ve makineler ;

G. — Maden endüstrisinde faydalanılan elektronik apareyler ve hesap makineleri.

Kongre münasebetiyle, 19 ülkenin iştirakiyle (İngiliz, Amerikan, Belçika, Avusturya ve Federal Almanya firmalarının çoğunluğu teşkil ettiği), Moskova'nın (Gorki Kültür Parkı) nda «Intergormach - 67» diye adlandırılan bir uluslararası madencilik sergisi de açılmıştır.

Kongre süresince, Moskova (Lomonosov) Devlet Üniversitesi'nin konferans salonunda muhtelif memleketlerin delegasyonları tarafından ulusal maden endüstrisi işletmelerine ait teknik filimler gösterilmiştir.

V. Uluslararası Madencilik Kongresi, 15 Temmuz 1967 günü, (Kremlin Kongre Sarayı) nda yapılan bir törenle ve Organizasyon Komitesi Başkanının söyleviyle kapanmıştır.

Kongrenin kapanışım müteakip, Sovyetler Birliği'nin muhtelif bölgelerine doğru, konu çeşidine göre gruplara ayrılmış, olarak delegelerin yapmış oldukları bir- haftalık gezi esnasında, misafirlerin çoğu, çeşitli araştırma merkezleri, enstitüleri ve maden havzalarını ziyaret etmek, fırsatım bulmuşlardır. Bazı delegeler için, özellikle, maden havzalarında yapılan güdümlü abatöz, soyöz, şaşan ve rabatan çalışmalarını yerinde görmek de mümkün olmuştur.

. Gelecek Altıncı Uluslararası Madencilik Kongresi'nin 1970 yılında, Madrid'te yapılması kararlaştırılmıştır.

Uluslararası Jeofizik ve Jeodesi Birliği Kongresi

14 üncü Uluslararası Jeodeji ve Jeofizik Kongresi, 25 Eylül - 7 Ekim 1967 tarihleri arasında, İsviçre'nin Züriç şehrinde yapılmıştır. Komünist Çin dışında, 68 ülkeye mensup 2500 delegenin katıldığı bu bilimsel toplantıda depremlerin önceden haber verilebileceği döneme henüz gelinmediği kabul edil-

niekle birlikte bazı (manyetik dalgalarda karışıklıklar; neoteknik hareketler, çok hafif sarsıntıların tesbiti ve İstatistik incelemeler gibi) olayların karşılaştırılmasıyla depremin önceden öğrenilebilmesinde ileri bir adım atılabileceği kanısına varılmıştır. Buna paralel olarak, Türk delegasyonundan Dr. Mehmet Dizioğlu ve Dr. Kâzım Ergin'in çabaları sayesinde, Anadolu'da, bu yüzden yüzyılın başından beri depremlerin 100.000 kişinin ölümüne sebep olduğu, 150 Km, lik özellikle hassas bir bölgenin (UNESCO) yardımıyla birlikte incelenmesine karar verilmiştir. Gelecek 15 nci Uluslararası Kongre, 1971 de toplanacaktır. Birkaç ülke konferansın kendi toprakları üzerinde yapılmasını istemektedir.

Maden Kömüründen Benzin

Birleşik Amerika'da «West Virginia» eyaletinin «Cresap» küçük kasabası civarındaki bölgede maden kömürünü benzine çevirecek yeni bir tesis, geçenlerde işletmeye açılmıştır. Üç kova maden kömüründen bir kova benzin çıkaracak olan bu öncü teşebbüs, dünyada kendi çapındaki bir örnek olmaktadır. 5 milyon Dolar'a malolan bu tesislerde maden kömüründen elde edilecek olan benzin, petrolü üretilen benzinle rekabete girecek derecede ekonomik olabilecektir. Bu tesislerden alınacak basan sonucu, Amerika'nın daha yüzlerce yıl benzinsiz kalmasının önüne geçebilecektir. İki yıllık çalışmaları süresinde, 8.250.000 ton maden kömüründen 3.646.000.000 litre benzin elde edilecektir ki, bu hesaba 1 ton maden kömüründen 442 litre benzin üretilmiş olacaktır. İşleri Bakanlığının ma'ül olan bu projede, ortak olarak çalışan özel sektörün temsilcileri : (Consolidated Coal) ile (Standard Oil) şirketleridir. Amerikan İşleri Bakanı Stewart L. Udall, "ulusal kömür stoklarının fosil yakıt kaynaklarının % 80 den fazlasını teşkil ettiğini ve bunların yakıt, gaz ve elektrik olmak üzere, sentetik yakıtlara dönüştürülebileceğine inandıklarını söylemiştir. Dünyada bu şekilde ilk - fabrikayı teşkil eden bu deneme tesisi, kömürden ekonomik bakımdan petrol mamulleri ile rekabet edebilecek derecede, benzin üretme gayesini gütmektedir. Bu denemelerle elde edilecek başarılı sonuçlar memleketin yakıt ve diğer enerji stoklarının ömrünü yüzlerce yıl uzatmış olacaktır. Tesisin kurulduğu bölge, geniş maden kömürü tesislerinin tam yakınma isabet etmekte ve bu kurulan tesislerle, kalkınmaya muhtaç olan bu havalinin halkı da refaha kavuşmuş olacaktır.

f U n-l.-d--'o :'.-., • ••<

Birleşik Amerika'da elmasan yapılmış olan bir termometre, görülmemiş bir derece farkına sahiptir. Birçok gazların sıvı haline geldiği (-198) derece santigrad kadar düşük ve metallerin kıpırmızı olduğu (+649) "derece santigrada kadar yüksek ışılan ölçebilmektedir. Bu termometrenin isi ölçen elemanı, özel olarak yapılmış küçük bir parça sun'ı elmasıdır. Elektrik iletken bu elmas, metaller kadar iyi olmasa bile, izolasyon maddelerinden daha iyi vazife görmektedir. Elmasın elektrige karşı direnci ısıya göre azalır çoğalmaktadır. Yani-ısı ne kadar düşük olursa, elmas elektrik daha fazla iletmektedir. İletkenlikteki bu değişiklikler ısı farkları ile ilgili olduğundan-ısıyı tam olarak ölçmek mümkün olmaktadır. Elmasa t. raptedilmiş olan teller derecelerin yazdı olduğu yere bağlıdır. Bu küçük cihaz-, bir çakıl taşı büyüklüğündeki cam bir muhafazanın içindedir. Küçüklüğünden dolayı cihaz,, ısı değişikliklerini derhal" göstermektedir. Sert ve paslanmaz bir maddeden yapılmış olan • pihasjn bilhas-sa' sıvıların ısılarının ölçülmesinde kullanılabileceği umulmaktadır. Ayrıca, endüstride, araştırma ve feza -denemelerinde; de çok faydalı olacağı sanılmaktadır. KTermister) denilen bu kadar • küçük ist Ölçekleri .Germanyum, silikon karbid ve polikristalin oksit gibi -diğer yan iletken maddelerden daha #nce-yapılmıştı. Bunlar fınlar ve feza gemileri, gibi muhtelif yerlerde- başanya -kullanmışlardı. Maamafih, bunların hiçbiri, elmas • termometreler gibi, son derece farklı ışılan katî ve devamlı olarak ölçememektedirler. ' Bu elmas termometre, «General Electric» Şirketinin iki mühendisi, Detroit, Michigan'daki Manyetik Maddeler, kısmından Manfred tipser tarafından.. yapılmıştır. Bu, cihazda ..elmasın- sertliğinden faydalanılmamak tadır.-: İnsanların..en sert madde olarâlc"tanıdıklân "elmas en -çok endüstri aletlerinin kesilmesi, bilenmesi Ve parlatılmasında kullanılmaktadır. Sun'J elmas imalatı da ilk olarak 1955 • yılında «General Electric» firması tarafından .- yapılmıştı. En önemli ham madde Karbon'un bir şekli J olan Grafit'tir. Bu grafitin endüstride kullanılması çok pahalıya malolan elmasa çevirebilmek için grafitteki karbohi atomlarının"sıkıştırılması gerekmektedir. Grafiti, santime'tre' kareye 200.000 kilogramlık bir basınca ve 5800 derece santigraddan fazla bir ısıya maruz bırakarak elmas elde edilebilmektedir.

Brezilya'da Nitrat Asidi Fabrikası

Spechim isimli bir ortaklık, «Rhodia Industrias Quimicas e Texteis» adındaki ve (Rhone - Poulenc) in bir kolu olan ortaklık ile bir anlaşma imza etmiştir. Amonyak'tan hareket ederek elde edilecek olan nitrat asidi'nin yıllık üretim kapasitesi 30.000 ton olacaktır. İmalât usulü, (Péchiney - St. Gobain) in üretim usulleri içinde(meydana getirilecektir.

Deniz Soyunun Arıtılması

Antarktik bölgesinde kalmakta olan Fransız kutup ekibi, «Adeli» toprağında, deniz suyundan günde 2,8 m³ lük tatlı su elde etmektedir. Tesis bir Grenoble ortaklığı tarafından yapılmıştır. Tesisin temel kısmı boşlukta buharlaşma sistemiyle temin edilmektedir. Buna (katlı gevşeme) tekniği ismi verilmektedir. Deniz suyu 2 derecelik bir ısıya geldiğinde evvelâ kızdırılmakta sonra buharlaşmakta ve yoğunlaştırılmaktadır. Deniz suyu buz altından bir polietilen kanal ile çekilmektedir. Bu kanal ısı bakımından korunmaktadır. Bu buhar yapandan çıkan bir salamura sayesinde temizletilmektedir. Ve daha yakındaki başka bir kanaldan geçmektedir. Elektrik santralının bulunduğu yerde su stoku yapmak için bir tekne bulunmaktadır. Bu 10 m³ lük bir tatlı su temin etmektedir. Bu sistemle tam bir kanalizasyon sistemi kurulması imkânı vardır. Zira salamura suyu ile ısıtılmış bir kanal bütün kirli suları denize atabilmektedir.

Yeni Fransız Atom Santralleri

Fransa'nın güneyinde «Garonne» Nehri üzerinde (Golfeci) mevkiinde, 5 inci plânda öngörülen bir atom; santralını EDF (Fransız Elektrik İdaresi),, kuşmak; kararı almıştır. Daha evvelki santrallerden «Saint - Laurent des-Faux» (Loire) 515 MW ve «Fessenheim» (B. Rhin) 650-700 MW gücündedir. Bunlardan sonra da «Buğey - n» ve «Fessenheim - n» santralleri kurulacaktır. Böylece beşinci plânda öngörülen 2500 MW lık bir miktarın temin edilmesi yolunda önemli bir adım atılmış olacaktır.

Rapsodi Reaktörü

Fransızların «Cadache» Nükleer Araştırmalar Merkezinde kurulan (Rapsodi) reaktörü işlemeye başlamıştır. Bu reaktör, kendi ismini sodyumla soğutulmuş olan ve hızlı nötronu olan bir pilden almaktadır. Bu reaktör, kendilerine teinin edilmeyen nükleer ya-

kıttan fazla miktarda yakıt üretmektedir. Gücü 20 MW'a lık aynı tipten reaktörler temin etmek imkânı hasıl olacaktır. Bunlar 1980 yıllarına yakın tarihlerde 1000 MW. lık dev nükleer santraller meydana getirilmesinde kullanılacaktır.

İsrail Reaktörü

İsrail Atom Enerjisi Komisyonu, acı suyunun ve deniz suyunu tatlılaştırmağa yanyacak, 300 Megawatt gücünde bir atom santralının plânlarını hazırlamaktadır. Reaktör, «Haifa» şehri yakınlarında, Amerikan yardımıyla kurulacaktır. Bu reaktör merkezi, «Beersheba» daki (Negev) Kurak Bölge Araştırma Enstitüsü ile işbirliği yapacaktır.

Pakistan'da Büyük Bir Seramik Fabrikası Kuruluyor

Swat vadisinde yeni bulunan kaolin yatağından faydalanmak üzere, Rawalpindi şehri civarında büyük bir seramik fabrikasının kurulması kararlaştırılmıştır. Karo fayans, sıhhi tesisat malzemesi ve sofraseleni gibi çeşitli seramik eşya imâl edecek olan bu fabrika 30 milyon Rupi'ye malolacaktır.

Fabrikanın plânları hazırlanmıştır. İki Japon firması proje Ue alâkadar olmuş ve fabrikaları Pakistan Hükümeti ile ortak olarak kurmayı teklif etmişlerdir.

Çekoslovak Karo Fayans ve Yer Karosu Sanayiinin Durumu

Bilhassa ihracat esası üzerine kurulmuş olan Çekoslovak Seramik Karo Sanayii, ihracat imkânlarının daha da geliştirilmesi için, iki seneden beri, tesislerin modernleştirilmesi konusunu almıştır.

Çekoslovak karo istihsalinin % 60'ı ihracat edilmektedir. Halbuki, istihsale oranla karo ihracatı, İngiltere'de % 33, Japonya'da % 30, Batı Almanya'da % 20, Doğu Almanya'da % 14 ve İtalya'da İse % 13 kadardır.

1953 - 1963 yılları arasında Çek karo istihsalı 2,5 misli, yer karo istihsalı bir misli artmıştır. Ancak, kalite bakımından herhangi bir yükselme vuku bulmamış, bilâkis, iyi kalitede mal isteyen bazı memleketlerde, Çek karolarına karşı isteksizlik belirmiştir. Kalite bakımından fazla hassas olmayan pazarlara karo ihracatı artmaktadır.

Çek karo sanayiinin kullandığı makinelerin üçde bir 30, geri kalanlar ise 10-13 yıllıktır. Bu bakımdan makine ve tesislerin modernleştirilmesi, daha verimli hale getirilmesi gerekmektedir.

Son beş yıllık plânda, karo fayans ve yer karosu istihallerinin % 130 nisbetinde artırılması öngörülmüştür. Yeni istihsal kapasiteleri, esas itibarıyla, Rakovnik ve Gorno Briz'de kurulacak iki büyük tesis ile sağlanacaktır, italyan «Siti» firmasının elektrikli ve müteaddit kanallı tünel fırınları bulunan bu tesisler, 1970 de işletmeye açılacak ve yılda 660 000 m² karo istihsal edeceklerdir. Klumchan'da bulunan diğer bir fabrika 1970'e kadar istihsalini bir misli artırmak üzere tadilat yapacaktır. Doğu Slovakya'da da yeni bir yer karosu fabrikası kurulacaktır.

Bu fabrikalar için yeni ham maddelerin aranması, yeni ham madde hazırlama tesislerinin kurulması ve eskilerin modernleştirilmesi gerekmektedir. Halen her 1000 m² başına 650 iş saati olan iş gücü sarfını 300 iş saatine indirmek üzere çalışmalar yapılmaktadır. Ayrıca maliyetin % 25-30 nisbetinde indirilmesine ve istihsalde iyi kalite mal nisbetinin artırılmasına gayret edilmektedir.

Çek mütehassısları memleketlerindeki karo fabrikasyon metodunda esaslı değişiklikler yapılması gerektiği kanaatinde idirler. Meselâ, hâlen kullandıkları, fazla miktarda kalsine kaolin ve diğer gayri plâstik maddeler ihtiva eden çamurlar (masse'ler) yerine, bunları gayet az oranda ihtiva eden çamurlar kullanmaları ve düşük temperatürde pişirebilmeleri gerekmektedir. Yaş hazırlama metodundan kuru metoda geçilmelidir, maamafih bunun için yerli ham maddeler üzerinde araştırmalar yapmaları icabeder. Preslenecek toz maddenin püskürtme suretiyle kurutulmasında müsbet netice alınmıştır. Pres olarak, otomatik friksiyon presleri kullanılmaktadır.

Opak sır olarak genellikle, zirkon sırları kullanılmaktadır. Fakat, fazla kaolin ihtiva eden masselerde, bu sırların gerekli akıcılığa ulaşmaları için uzun bir pişme süresi ve yüksek hararet icabetmektedir.

Çekoslovakya'da umumiyetle beyaz karo fayans imâl edilmektedir. Son zamanlarda fildişi rengi ve açık pastel renkler de tutulmaya başlanmıştır. Karo boyutları 150X150X6 mm. dir. Bazı batı memleketlerinin isteği üzerine az miktarda 108X108X6 ve 150X75X6 mm. lik karolar da imâl edilmektedir.

Çekoslovakya'da Yeni Ateş Tuğlası Fabrikası

Kosice'de Doğu Slovakya Demir Fabrikaları, 100 000 ton/yıl kapasiteli yeni bir ateş tuğlası fabrikası kurmaktadır. Fabrika için karıştırıcılar Doğu Almanya'dan, diğer-

menler Polonyadan, presler Batı Almanya ve Avusturyadan satın alınmıştır. Tünel fırınları Rus tipi olup, «Perov» makina fabrikası tarafından inşa edilmektedir, bu fırınlar tam otomatik olarak çalışacaktır.

100 000 ton ateş tuğlası ve ateşe dayandı malzemenin 70 000 tonunu Doğu Slovakya Demir Fabrikası kullanacak, geri kalanını harice satacaktır.

İngiltere'de Seramik Araştırma Merkezi Kuruluyor

İngiliz Teknoloji Bakanlığı, maliyeti 420 000 sterlin olacağı tahmin edilen bir seramik araştırma merkezinin kurulmasına karar vermiştir. Bu merkez, British Ceramic Research Association (B.C.R.A.) ve Britanya sanayii ile işbirliği yapacaktır. Yeni kurulacak olan merkez, sanayinin ihtiyaçlarına uygun olarak hazırlanan araştırma programını yürütecek, hususî teknolojik problemlerin çözümünü ile meşgul olmak suretiyle, akademik araştırmalarla, pratik kullanma sahaları arasındaki boşluğu kapatacaktır.

Şimdiye kadar bu çeşitli araştırmalar B.C.R.A. ile Sheffield ve Leeds'deki Üniversitelerin seramik bölümleri tarafından yapılmaktaydı.

A.B.D. Karo Üretiminde Gerileme

U.S - Department of Commerce'in bir istatistiğine göre, 1965 ve 1966 yıllarında Amerika Birleşik Devletlerinde istihsal edilen karo miktarları şöyledir : (milyon ft². olarak)

	1965	1966
Sırlı karo fayans	235,1	222,0
Sırlı karo mozayık	3,5	3,2
Sırsız karo mozayık	34,9	32,6
Yer karosu	: 28,6	26,8

Görüldüğü gibi, 1966 yılı karo üretiminde genel bir gerileme vuku bulmuştur.

Alüminyum Üzerine Emay Kaplama

Alüminyum levhaların üzerini emayla kaplama işlemi bazı problemlerin çözümünü gerektirmektedir. Ekseriya yapılan emayede yer yer atmalar, patlaklar vuku bulmaktadır. National Bureau of Standards bu problemin çözümünü için bir program hazırlamıştır. Bu program bir Amerikan Emay Araştırma Enstitüsü ile «Ferro Corporation» firması tarafından desteklenmekte ve yürütülmektedir.

Pakistan'ın tik Demir-Çelik Fabrikası

,Dqğu Pakistan'da Chittagong'da kurulmuş olan demir izabehanesi işletmeye açılmıştır. Pakistan'ın ilk demir-çelik fabrikası olan bu tesis ilk kademedede yılda 150 000 ton ham çelik istihsal edecektir. Kapasitenin 1970 den sonra 250 000 tona çıkarılması plânlanmıştır.

Alcan Al - Prodüksiyonunu Azaltıyor

Alcan Aluminum Ltd. Kanada'daki yıllık kapasitesini 58 500 ton azaltmaya karar vermiştir. Shawinigan, Alma (Quebec) ve Klimat (İng. Kolumb.) da bulunan 18 000 - 20 000 ton kapasiteli üç küçük fabrikanın İstihallerini durduracakları açıklanmıştır.

Alcan'ın yıllık üretimi halen 748 000 ton civarında olup, efektif olarak kapasitenin % 87,5 kadar bir kısmından faydalanabilmektedir.

• VAW - Liippewerk Alüminyumoksit Kapasitesini Artırıyor

Vereinigte Aluminium - Werke A.G. Bonn firması Westfalen Eyaletinin Lünen şehrinde bulunan Oksit Fabrikasının kapasitesini yılda 70 000 ton arttırmayı kararlaştırmıştır.

Halen yılda 170 000 ton alüminyumoksit istihsal eden fabrikama yıllık kapasitesi böylece 240 000 ton yükselmiş olacaktır.

Nippon Mining Cu - Rafinasyonunun Geliştiriyor.

Nippon Mining Co., Tokyo, Saganoshi şehrindeki bakır rafinasyon tesislerini genişletmeye karar vermiştir. Planlandığına göre halen yılda 6 000 ton elektrolitik bakır istihsal eden fabrikanın kapasitesi 10 000 tona çıkarılacaktır.

INCO Yeni Bir Araştırma Lâboratuvarı Açtı

International Nickel Company of Canada Ltd. Toronto civarında Sheridön Park'ta yeni bir araştırma lâboratuvarı açmıştır. 6 700 m² arazi, üzerinde 4 milyon dolar, sarflyla kurulan lâboratuvarlar birbiriyle irtibatlı üç bina kompleksinden ibaret olup, ekstraksiyon metalürji, jeoloji ve prodüksiyon geliştirme konularını işlemektedirler.

Avustralya'da Yeni- Alüminyumoksit Fabrikası

Merkezî Queensland Eyaletinde Gladstone* da dünyanın en büyük alüminyumoksit fabrikalarından biri olan Queensland Alumina Ltd: Fabrikası umumî işletmeye açılmıştır.

Yıllık kapasitesi 600 000 lg. ton olan fabrikanın istihsalinin % 80 kadar bir kısmı ihraç edilecektir.

Tesislerin hisselerine % 52 ile Kaiser Aluminum Chemical Corp., U.S.A., % 20 ile Alcan Aluminium Ltd. ' Kanada, '% 20 ile Pechiney, Fransa ve % 8 ile de Conzino Rio-tinto, Avustralya sahip bulunmaktadır. "•"

115 milyon dolar başlangıç yatırımı ile gerçekleşen fabrikanın kapasitesi r-ilerde 900 000 tona çıkarılacaktır.

Halen fabrikada çalışan işçi sayısı 600 kişidir.

Mineral Analizleri için Portatif Röntgen Floresans Spektroskopu

Bir İngiliz firması ile U.K. Atomic Energy Authority ve Institute of Geological Sciences'in müşterek çalışmaları sonucunda, lâboratuvarında ve araziide cevher analizleri yapabilecek portatif bir X - Ray cihazı imâl edilmiştir.

«Ekco, - • Mineralanalysator» isimli lju cihaz, bir çok elementleri tayin etmektedir.; hâlen, kalay, bakır, kurşun, çinko, titan ve molibden analizlerinde kesin sonuç alınmıştır. Elektronik impuls sayma metodu sayesinde, bilhassa düşük tenörlü cevherlerin iktisadî olup olmadıklarını tayinde gerekli olan hassasiyete ulaşılmıştır.

Diğer kullanma imkânları yanında lfi cihazla, bir banda' nakledilen cevherin idéamlı analizi, bir borudan akan çamur halindeki maddelerin analizi veya alaşımların analizi gibi işlemler de yapılabilmektedir.

Yeni X-Ray floresans spektroskopu, nikel/kadmium akümülatörü ile birlikte sadece 6 kilogram ağırlığındadır. X - ışınlarını elde etmek için radyoizotop kaynaklardan faydalanılmaktadır.

HABERLER : YURT İÇİ

İKİNCİ BEŞ YILLIK KALKINMA PLANINI TANITMA PROGRAMI

Konu ve Amaç :

Türkiye Büyük Millet Meclisince kabul edilen İkinci Beş Yıllık Kalkınma Planı, 1968 yılından itibaren uygulanmaya başlanacaktır.

Planın tesbit edilen hedeflere ulaşabilmesi, planın, kamu oyunca, idarî organ ve personeline ve özel sektör temsilcileri tarafından benimsenmesi, tanınması ve uygulama ile ilgili sorumluluklarını kavramaları ile yakından ilişkilidir.

Bu gerçekten hareket eden Devlet Planlama Teşkilâtı Müsteşarlığı, yurt ölçüsünde kamu ve özel sektörle, halk kitlelerini kapsamına alan «Tanıtma Programı» hazırlamıştır.

Program Muhatapları :

1. Yabancı misyonların ilgili ve yetkili temsilcileri,
2. Her kademedeki kamu sektörü yöneticileri :

a. Merkezî Kademe Personeli : Müsteşarlar, Müsteşar Muavinleri, Genel Müdürler, Bakanlıkların Planlama Ünitelerinin Birinci Derecedeki Sorumlular (Genel Planlama).

b. Vilâyet ve İlçe Kademesi Yönetici Personeli : Valiler, Vali Muavinleri, Kaymakamlar, Topraksu, Y.S.E., Ziraat Mücadele, D.S.I., Karayolları Bölge Müdürleri ile İl Kademesi Yetkilileri, Orman Baş Müdürleri ile İşletme Müdürleri, Millî Eğitim, Sağlık, Tarım, Veteriner, Bayındırlık, T.C. Ziraat Bankası Müdürleri, İl Halk Eğitimi Başkanları, Müftüler.

3. özel Sektör ve İşçi Temsilcileri : Ticaret ve Sanayi Odaları, Türkiye Ziraat Odaları, Esnaf Dernekleri, Sendikalar, Borsalar, Bankalar, Kooperatif Birlikleri Temsilcileri ve Müteşebbisler.

- 4; Halk Kitleleri ve Liderleri.

Program Uygulamasında Takip Edilecek Kullanılacak Araçlar :

1. Türkiye'deki Yabancı. Misyon Temsilcileri İçin : . Türkiye'deki Büyük Elçiliklerin, Milletlerarası teşekküller ve planı tanımalarında fayda umulan yabancı teşekküllerin planla ilgili ve yetkili temsilcileri, için, Ankara'da, bir gün süreli bir toplantı düzenlenecektir.

Toplantıya katılanlara İkinci • Beş Yıllık Kalkınma Planının İngilizce nüshası dağıtılacaktır. Ayrıca Ankara'daki Büyük Elçiliklere de aynı doküman gönderilecektir.

2. Merkezî Kademe Yönetici Personeli İçin : Merkezî kademe yönetici personeli için Ankara'da ikişer gün süreli iki toplantı düzenlenecektir. Toplantıların verimli ve etkili olması ve gerekli fikir alışverişinin sağlanabilmesi için toplantılara en fazla 75'er kişinin çağırılması faydalı görülmüştür. Toplantı sonunda, toplantıya katılanlara İkinci Beş Yıllık Kalkınma Planı ile planı tanıtma konuşmalarını ihtiva eden basılı doküman dağıtılacaktır.

3. Vilâyet Kademesi Yöneticileri ve Kaymakamlar İçin :

a. Valiler : Plan uygulamasında, koordinasyonun sağlanmasında, plan çalışmalarının değerlendirilmesinde önemli rol oynamada durumunda olan valiler için, Ankara, İzmir ve Erzurum'da üç toplantı düzenlenecektir. Planla ilgili açıklamalarla, plan uygulamasında takip edilecek yollar, plan uygulamasının mahallî kademe sınırliyan faktörleri etrafıca ele alabilmek için bu toplantılara' en fazla 30 valinin katılması uygun görülmüştür.

İkinci Beş Yıllık Kalkınma Planı, toplantıların düzenlenmesinden önce valilere gönderilmiş olacaktır. Ayrıca toplantıda yapılan konuşmaları ihtiva eden basılı doküman dağıtılacaktır.

b. Diğer Vilâyet Personeli ve Kaymakamlar için : Programın muhatapları bölümünde açıklanan personel için, merkezî nitelikte, plânın özel sektöre direkt olarak açıklanmasını sağlayacak gelişme düzeyine ulaşmış, ulaşım ve barındırma imkânları yeterli 11 merkezlerinde, en fazla 75-80 kişilik vilâyet personelinin katılacağı toplantılar düzenlenecektir.

Toplantılara katılacakların sayılarının, Birinci Plân dönemine göre sınırlı tutuluşunun nedeni, toplantıların tesbit edilen amaçlara ulaşmasını sağlamak içindir.

Toplantıda, toplantıya katılan tüm personele İkinci Beş Yıllık Kalkınma Plânı ve konuşma metinlerini ihtiva eden basılı doküman dağıtılacaktır.

4. özel Sektör Temsilcileri için : Plânın özel sektör temsilcilerine tanıtılmasında iki yoldan yararlanılacaktır.

a. Müteşebbislerin ve özel sektör kuruluşlarının yoğunlaştığı ve plânı tanıtmaya toplantılarının düzenlenmediği dört merkezi ilde (İstanbul, Bursa, İzmir, Adana) toplantılar düzenlenecektir. Bu toplantılara gerekli görülen illerin temsilcileri de davet edilecektir.

b. Vilâyet kademesinde kamu personeli için düzenlenecek ikişer gün süreli toplantılardan sonra 3. gün özel sektör mensupları için bir gün süreli toplantılar düzenlenecektir.

Toplantıya katılanlara ikinci Beş Yıllık Kalkınma Plânı ile plânın özel sektörle ilgili yönleriyle, gerekli ve faydalı görülen yönlerini aksettiren özel doküman dağıtılacaktır.

5. Halk Kitleleri ve Liderleri için : Halk kitlelerinin plânlı çalışmanın gerekliliğine inanmalarını pekiştirmek, vatandaşın birinci derecede ilişkili olduğu ailesine, köyüne, kentine ve sonuç olarak memlekete neler getireceğini, bu maksat için devletin ve özel sektörün neler yapacağını açıklamak ve vatandaş olarak, topluluk olarak plânın kendilerinden neler beklediğini anlatmak ve bu konuda aktif kılmak için çok yönlü çalışmalar yapmak gerekmektedir.

Bu konuda kitle haberleşme araçlarından, vatandaşlar için düzenlenecek toplantılardan yararlanılacaktır.

a. Kitle Haberleşme Araçları :

(1) Radyo: Plânı tanıtıcı nitelikte ve kamu oyunun seviyesine uygun özel programlar düzenlemek.

(2) Halk kitlelerinin tümüne hitap eder nitelikte ve seviyelerine uygun doküman hazırlamak ve dağıtmak.

(3) Köylü, İşçi, gençlik gibi plânın özel tedbirler getirdiği kitlelere hitap eden dokümanlar hazırlamak ve dağıtmak.

(4) Kamu ve özel sektör tarafından halk için yayımlanan dergi, broşür, gazete gibi yayın organlarında plânı tanıtıcı nitelikte yayınlar yapılmasını sağlamak.

(5) Kaypak Sağlanabildiği takdirde plânla ilgili slide, film şeridi ve dokümaner kısa metrajlı filmler hazırlamak ve saha elemanları yoluyla halka göstermek. Hazırlanan dokümanlarla ilgili yazılı metinler hazırlamak.

(6) Hazırlanan her türlü basılı malzemenin, kitaplıklar, köy okuma odaları ve köşeleri ile halk örgütlerine dağıtılmasını sağlamak (Dernekler, kooperatifler gibi).

b. Halk için toplantılar :

(1) Yöneticiler için düzenlenen plânı tanıtmaya toplantılarına katılan personelden «plânı tanıtmaya II komiteleri» kurarak ;

(a) Bunlar vasıtasıyla köyde ve kentte plânı tanıtmaya amacıyla konferanslar, açık oturumlar, paneller vb. toplantılar düzenlemek.

(b) Köy kademesinde lider durumda olan muhtar, öğretmen ve imamlar için ilçe veya merkezî köylerde kısa süreli yetiştirici toplantılar ve seminerler düzenlemek.

(c) Vilâyet imkânları ile plânla ilgili dokümanlar (gazete, broşür, mektup vb.) hazırlayıp dağıtmak.

Plânı Tanıtmada Baş Vurulacak Diğer Yollar:

a. Devlet Kamu İdaresinin çeşitli organlarınca kendi personeli için düzenlediği kurs ve seminer programlarına plânı tanıtmaya amacıyla uygun saat ayrılmasını sağlamak.

Bu türlü kurs ve seminerlerin Ankara'da düzenlenmesi halinde konu, Devlet Plânlama

Teşkilâtı temsilcileri, iller kademesinde düzenlenmiş ise, plâm tamtma il komitesi üyelerince istenmelidir.

b. Türkiye Orta Doğu Amme İdaresi Enstitüsü, Personel Dairesi, Türkiye Prodük-tivite merkezi vb. kuruluşlarca düzenlenen kısa ve uzun süreli programlara plâm tamt-ma konusunun dahil edilmesini sağlamak.

c. Devlet Plânlama Teşkilâtınca Türki-ye'nin çeşitli illerinde düzenlenecek toplantı-ların mahallî gazetelere geniş oranda yansı-masını sağlayıcı tedbirler alınacaktır.

Plâni Tanıtma Programlarının Muhtevası:

Plâni tamtma toplantılarında uygulanacak programların ana hatları aşağıda gösterilmiştir.

1. Birinci Beş Yıllık Plân uygulamaları-nın değerlendirilmesi.
2. İkinci Beş Yıllık Kalkınma Plânının iktisadi hedef, ilke ve politikaları.
3. İkinci Beş Yıllık Kalkınma Plânının sosyal hedef, ilke ve politikaları.
4. İkinci Beş Yıllık Kalkınma Plânında sektörlerde gelişme.

Not:

1. Plân üzerine tartışmalar bölümünde, İkinci Beş Yıllık Plânın eleştirilmesi üzerinde durmaktan çok, plânın daha iyi anlaşılmasına, uygulamayı sağlayıcı veya kısıtlayıcı şartlar-ın tesbitine ve çözüm yolları aranmasına ağırlık verilecektir.

2. özel sektör temsilcileri için düzenlenecek toplantılarda, plânın özel sektörle ilgili kısımlarının gözden geçirilmesine ve kamu sektörüyle olan ilişkilerinin belirtilmesine ağırlık verilecektir.

Merkez! Kademe Personeli ve Valiler İçin Çalışma Programı

Birinci Gün :

1. 9.30 - 10.00 Açılış.
2. 10.00-11.00 Birinci Beş Yıllık Kalkınma Plâm Uygulamalarının değerlendirilmesi.
- 11.00-11.15 Dinlenme.
- 11.15 - 12.30 Konu üzerinde tartışma ve sonuç.

14.00-15.30 İkinci Beş Yıllık Kalkınma Plânının İktisadi hedef, ilke ve politikaları.

15.30 -16.00 Dinlenme.

16.00 -17.30 Konu üzerinde tartışma ve sonuç.

İkinci Gttm :

9.00 -10.30 İkinci Beş Yıllık Kalkınma Plânının sosyal hedef, İlke ve politikaları.

10.30 -11.00 Dinlenme.

11.00-12.30 Konu üzerinde tartışma ve sonuç.

14.00-15.30 İkinci Beş Yıllık Kalkınma Planında Sektördeki gelişme.

15.30 - 16.00 Dinlenme.

16.00 -17.30 Konu üzerinde tartışma ve ve sonuç.

17.30 - 18.00 Çalışmaların genel sonucu.

Mahalli Kademe Personeli İçin Çalışma Programı

Birinci Gün :

9.00- 9.15 Açılış.

9.15-10.30 Birinci Beş Yıllık Kalkınma Plâm Uygulamalarının de-ğerlendirilmesi.

11.00-12.30 Konu üzerinde tartışma ve sonuç.

14.00-15.30 İkinci Beş Yıllık Kalkınma Plânının İktisadi hedef, ilke ve politikaları.

16.00 - 17.30 Konu üzerinde tartışma ve sonuç.

İkinci Gttm :

9.00-10.30 İkinci Beş Yıllık Kalkınma Plânının Sosyal hedef, ilke ve politikaları.

11.00-12.30 Konu üzerinde tartışma ve sonuç.

14.00-15.30 İkinci Beş Yıllık Kalkınma Plânında Sektörlerdeki ge-leşme.

16.00 -17.30 Konu üzerinde tartışma ve sonuç.

17.30 -18.00 Çalışmaların genel sonucu.

Not:

1. Adana, Bursa, İstanbul ve İzmir'de düzenlenecek özel sektör toplantılarının süresi iki, diğer illerdeki toplantıların süresi bir gün olacaktır.
Çalışmalar 9.00 - 12.30 ve 14.00 - 17.30 arasında yapılacaktır.
2. Ankara'daki toplantılar Devlet İstatistik Enstitüsü salonlarında yapılacaktır.

T.B.T.A.K. 1967 Bilim ödülleri Dağıtıldı :

Türkiye Bilimsel ve Teknik Araştırmalar Kurumunun 1967 bilim ödülleri 12 Kasım 1967 tarihinde yapılan bir törenle Cumhurbaşkanı Cevdet Sunay tarafından verilmiştir.

Bu yılki ödülleri Prof. Dr. Cavit Erginsoy, «Katı hal fizikine yenilik getiren çalışmaları»,

Prof. Dr. Turan Onat «Plastisite teorisi-ne katkı yapan araştırmaları»,

Prof. Dr. Bekir Dizioğlu «Mühendislik alanında mekanizmaların kinetiği ve dinamiğini ileri götüren çalışmaları» ile kazanmışlardır.

Bu başarılarından dolayı kıymetli bilim adamlarımızı tebrik ederiz.

Türkiye Bilimsel ve Teknik Araştırma Kurumu 1. nci Bilim Kongresi Toplandı.

1 nci Bilim Kongresi 4-6 Ekim 1967 tarihlerinde Ankara Üniversitesi Fen Fakültesinde, kongre Başbakan Süleyman Demirel'in açış konuşmasıyla çalışmaya başladı.

Kongrede 6 bilim dalında tebliğler okundu ve münakaşası yapıldı.

Tebliğ verilen alanlar ; matematik, fizik, kimya ve biyoloji, mühendislik, tıp, veteri-

nerlik ve hayvancılık, tarım ve ormancılık, ve ayrıca bilim adamı yetiştirme konularında idi. Mühendislik araştırma grubunda 52 tebliğ yer aldı.

Madencilik konusunda mevcut 8 tebliğ aşağıdaki konular idi.

1. Türkiye'de demir cevheri tozlarının pelletleme yoluyla aglomerasyonu H. Erten.
2. Karbonatlı çinko cevherlerinin işlenmesi, R. Safoğlu.
3. Ergani bakır curuflandaki mevcut bakırın kazanılması, S. Cankurt.
4. Denizaltı kömür damarlarının alınmasında tatbik edilecek en iyi işletme metodunun araştırılması, T. Ataman.
5. Cr-Fe alaşım kaplamalarının yapımı, fiziksel ve kimyasal özellikleri, M. Doruk.
6. Yumuşak çeliklerde akma ve yaşlanma olayı, V. Aytekin.
7. Geri martensitik' transformasyonları, A. Ankara.
8. Türkiye ve civarındaki depremlerin odak mekanizmaları, N. Canitez.

Elbistan'da Zengin Linyit Damarları Bulundu :

1200 m. yükseklikteki geniş Elbistan ovasında 800 km² genişliğinde bir kömür yatağı bulunmuştur.

Mevcut altı bölgeden bilhassa Çöllolaren büyük olanıdır. Bu kısımda 30 - 72 m. kalınlığında bir damar tesbit edilmiştir.

örtü holsahası 36 -130 m. arasında değişmekte olup kömür kalorisi takriben 1600 - 1700 Kcal/Kg. dir.